

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 110155 23 GŽ
Brčko, 26.12.2023. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u vijeću sastavljenom od sudija Mustafić Amele, kao predsjednika vijeća, Lučić Vuka i Klaić Ilje, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca - protivtuženog Komercijalna banka a.d. Banja Luka, zastupana po punomoćniku Đurić Dušku, advokatu iz Banja Luke, protiv tuženog - protivtužioca M.P. iz B., zastupanog po punomoćniku Simić Mirku, advokatu iz Brčkog, radi naplate potraživanja, v.sp. 52.268,25 KM, odlučujući o žalbi tuženog - protivtužioca izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 110155 20 P od 25.05.2021. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 26.12.2023. godine, donio je slijedeću

P R E S U D U

Žalba tuženog se odbija kao neosnovana i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 110155 23 GŽ od 25.05.2021. godine **POTVRĐUJE**.

Odbija se zahtjev tužioca za naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora na žalbu.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o P 110155 23 GŽ od 25.05.2021. godine odlučeno je na slijedeći način:

„I

Prigovor tuženog M.P. iz B., izjavljen 04.02.2019. godine se odbija i rješenje o izvršenju Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o I 110155 18 I od 16.01.2019. godine, ostavlja na snazi.

II

Odbija se protivtužbeni zahtjev tuženog koji glasi:

„Utvrđuje se da je tužilac - protivtuženi Komercijalna banka a.d. Banja Luka izgubio svoja prava po mjenici serije RS 421653092 tuženog - protivtužioca M.P. iz B. kao trasanta-trasata, izdatoj za obezbjeđenje Ugovora o reprogramu kredita No-104/14 od 27.06.2014. godine, te je slijedom toga tužilac-protivtuženi izgubio i pravo naplatiti svoje potraživanje koje ima po Ugovoru o reprogramu No-104/14 od

27.06.2014. godine prema korisniku kredita TP Oris doo Brčko, istom mjenicom tuženog - protivtužioca.

„Utvrdjuje se da je ništava mjenica serije RS 421653092 tuženog - protivtužioca M.P. iz B., izdata za obezbjeđenje Ugovora o reprogramu kredita No -104/14 od 27.06.2014. godine, te je slijedom toga tužilac - protivtuženi izgubio i pravo naplatiti svoje potraživanje koje ima po ugovoru o reprogramu No-104/14 od 27.06.2014. godine prema korisniku kredita TP Oris doo Brčko, istom mjenicom tuženog - protivtužioca.

III

Obavezuje se tuženi M.P. da tužiocu Komercijalna banka a.d. Banja Luka nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.260,00 KM, u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.“

Tuženi (protivtužilac) blagovremeno izjavljenim žalbama (izjavljenim dana 11.05.2023. godine i dana 15.05.2023. godine, a koje sadržajno odgovaraju jedna drugoj) prvostepenu presudu pobija u cjelosti zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da ovaj sud žalbu uvaži i prvostepenu presudu preinači na način da „odbije tužbeni zahtjev tužioca u cjelosti, a usvoji protivtužbeni zahtjev i dosudi troškove prvostepenog postupka, sastava žalbe i takse na istu“ ili „opreza radi da prvostepenu presudu ukine u cjelosti i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovni postupak“.

U odgovoru na žalbu tuženog, tužilac (protivtuženi) pobija žalbene razloge i navode i predlaže ovom sudu da žalbu odbije i potvrdi prvostepenu presudu. Opredivljenim troškovnikom tražio je i troškove žalbenog postupka u ukupnom iznosu od 1.535,62 KM.

Nakon što je prvostepenu presudu ispitao u smislu odredbe člana 341. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, br. 28/18 i 6/21 - u daljem tekstu Zakon o parničnom postupku), ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga:

Predmet raspravljanja i odlučivanja u ovoj parnici (koja je proistekla iz izvršnog postupka) su tužbeni zahtjev tužioca kojim traži da mu tuženi, na osnovu mjenice serijskog broja RS 421653092, isplati dug u iznosu od 52.268,25 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 09.11.2016. godine, pa do konačne isplate, uz zahtjev za dosudu troškova postupka (izvršnog i parničnog), kao i protivtužbeni zahtjev kojim tuženi traži utvrđenje da je tužilac izgubio svoja povjerilačka prava po navedenoj mjenici i da se utvrdi ništavost iste, shodno čemu je izgubio i pravo naplate predmetnog potraživanja.

Na osnovu provedenih dokaza tokom postupka, prvostepeni sud je utvrdio slijedeće odlučne činjenice (koje među strankama i nisu sporne):

da je dana 27.06.2014. godine između tužioca (davaoca kredita) i „Oris“ d.o.o. Brčko (korisnika kredita) zaključen ugovor o reprogramu kredita broj NO-104/14 na iznos kredita od 81.722,89 KM i rokom plaćanja od 25 mjeseci,

da je istovremeno između tužioca, kao banke i tuženog, kao jemca zaključen Ugovor o jemstvu sa fizičkim licem br. NO-104-4/14, kojim se jemac obavezao da će, u korist povjerioca, na njegov zahtjev, ispuniti sve obaveze u potpunosti koje je korisnik kredita obavezan ispuniti na osnovu Ugovora o reprogramu kredita broj NO-104/14 od 27.06.2014. godine,

da je, kao sredstvo obezbjeđenja uredne otplate kredita, tuženi istog dana (27.06.2014. godine) izdao bjanko mjenicu serije RS 421653092 zajedno sa mjeničnom izjavom (ovlaštenjem broj NO-104-5/2014 za popunu mjenica od 27.06.2014. godine) kojom je ovlastio tužioca da, između ostalog, bjanko mjenicu serijskog broja RS 421653092 popuni „u cjelosti do visine iznosa glavnice, kamate, te svih nastalih troškova i sa rokom dospijea ne ranijim od roka/ova dospijea navedenog/ih u naprijed navedenom Ugovoru, odnosno i sa ranijim rokom dospijea ukoliko se steknu uslovi precizirani u tom Ugovoru“,

da korisnik kredita nije vratio kredit u ugovorenom roku, nakon čega je tužilac otkazao Ugovor o reprogramu kredita (Obavještenje o otkazu Ugovora broj 05-12897/16 od 20.10.2016. godine),

da je tužilac pozvao tuženog da isplati dug (poziv za isplatu broj 13228/16 od 26.10.2016. godine),

da je tužilac popunio mjenicu određivši datum dospijea mjeničnog duga na dan 09.11.2016. godine i visinu duga na iznos od 52.268,25 KM,

da je Osnovni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kao protestni organ, izdao protest broj 96 o V 100504 16 V od 18.04.2017. godine i

da (prema nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke) strukturu duga na dan 31.03.2021. godine čine: glavni dug – dospjela glavnica u iznosu od 44.939,30 KM, redovna kamata u iznosu od 1.283,28 KM, zatezna kamata u iznosu od 4.714,91 KM, zatezna kamata – suspendovana u iznosu od 1.777,53 KM i zakonska zatezna kamata od 10.11.2016. godine do 31.03.2021. godine u iznosu od 21.986,19 KM, odnosno ukupno iznos od 74.697,21 KM.

Kod takvih činjeničnih utvrđenja, prvostepeni sud je zaključio da predmetna mjenica serijskog broja RS 421653092, u smislu odredbe člana 107. Zakona o mjenici („Sl. list FNRJ“ broj 105/46, „Sl. list SFRJ“ broj 16/65, 54/70, 57/89, „Sl. list R BiH“ broj 2/92, 13/94 - u daljem tekstu Zakon o mjenici) predstavlja vlastitu mjenicu na osnovu koje tužilac u ovom postupku može ostvarivati svoje potraživanje, te ocijenivši neosnovanim istaknute prigovore tuženog, primjenom odredaba članova 27, 37, 52, 78. i 110, u vezi sa odredbama članova 33. i 62. Zakona o izvršnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 39/13 i 47/17 – u daljem tekstu Zakon o izvršnom postupku) sudio kao u stavu prvom i drugom izreke pobijane presude, dok je stavom trećim izreke, o troškovima parničnog postupka odlučio na osnovu odredaba članova 120. stav (1) i 121. Zakona o

parničnom postupku u vezi sa relevantnim odredbama Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 68/05) i Zakona o sudskim taksama Brčko distrikta BiH („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 05/01, 12/02, 23/03 i 11/20).

U žalbi izjavljenoj protiv prvostepene presude, tuženi u suštini, kroz sva tri žalbena razloga, istrajava na istim prigovorima kojima je tokom prvostepenog postupka osporavao postavljeni tužbeni zahtjev.

Prije svega, ovaj sud nalazi za shodnim ukazati da saglasno odredbama Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kada se ukazuje na povredu odredaba parničnog postupka, žalilac u žalbi mora navesti i koja povreda je učinjena i kako je ista uticala na zakonitost i pravilnost donesene presude. Kako je tuženi u žalbi samo paušalno ukazao da je prvostepeni sud prilikom donošenja pobijane presude počinio povredu odredaba Zakona o parničnom postupku (član 329. stav (1) u vezi sa odredbama članova 2, 7, 8, 12, 117, 120, 121, 130, 246, 249, 256, 271, 273, 278, 311, 341. i 349. Zakona o parničnom postupku), a nije naveo u čemu se ogleda povreda ovako paušalno pobrojanih odredaba važećeg procesnog zakona i kako je konkretna povreda uticala na zakonitost i pravilnost prvostepene presude, to ovaj sud osnovanost ovog žalbenog razloga nije mogao ispitati.

Pravilan je rezon prvostepenog suda da se, u konkretnom slučaju, radi o vlastitoj mjenici i da tužilac nije bio dužan vršiti prepravke na istoj, jer kada su u pitanju žalbeni navodi tuženog koji se odnose na prigovor istaknut tokom prvostepenog postupka, a na kojem prigovoru istrajava i sada u žalbi da „predmetna mjenica nije valjana i nije pravilno popunjena da bi bila vlastita mjenica, obzirom da ne sadrži безусловno obećanje izdavaoca mjenice da će istu platiti, a ne ispunjava uslove ni za valjanost trasirane mjenice, jer nije potpisana od strane trasata“, odnosno da „izdavalac mjenice nije precrtavanjem sloga u riječi platiti i formiranjem riječi platiću, dao безусловno obećanje da će se određena mjenična svota platiti“, valja reći da je Građansko-privredno-upravno odjeljenje ovog suda, inicirano sudskom praksom ovog suda, ali i praksom sudova u okruženju, na sjednici održanoj 15.12.2022. godine zauzelo pravni stav (obavezujući za sva vijeća ovog suda) da „Mjenica izdata na odštampanom blanketu trasirane mjenice koja sadrži sve bitne elemente vlastite mjenice i bez prepravljjanja bezuslovnog uputa da se plati određena svota novca bezuslovnim obećanjem da će se određena svota platiti (riječ „platite“ u riječi „platiću“ ili „platiće“ ili „platićemo“), u pravnom i poslovnom prometu može predstavljati vlastitu mjenicu“ (broj 097-0-Su-22-000724, objavljen na internet stranici Apelacionog suda Brčko distrikta BiH). U bitnom, razlozi za takav pravni stav se svode na argumente na kojima je i prvostepeni sud zasnovao svoju presudu, odnosno na okolnost da ne postoji blanket zvaničnog izdanja vlastite mjenice (samo trasirane) i da se punovažnost mjenice ima cijeliti uvažavajući osnovni pravni posao, odnosno sadržaj izdate mjenične izjave.

To što je upotrijebljen izraz „platite“, a nisu izvršene prepravke u smislu da sadrži безусловno obećanje plaćanja od izdavaoca mjenice na način da se postojeći tekst precrtava, a iznad njega upisuju druge riječi („platiću za ovu“ ili „platićemo za ovu“ ili „plaćamo za ovu“) da bi se dobio slog koji sadrži bitne sastojke vlastite mjenice, ne utiče na njenu valjanost, jer valjanost vlastite mjenice nije uslovljena njenim izdavanjem na propisanom mjeničnom blanketu (istu je dovoljno napisati na

običnom komadu papira kao pismo), kod činjenice da je u dugogodišnjoj poslovnoj praksi prihvaćeno kao uobičajeno da se blanketi koji važe za trasirane mjenice upotrebljavaju i za vlastite mjenice, jer nema blanketa zvaničnog izdanja za vlastitu mjenicu, pa kako je u pravnom i poslovnom prometu prihvaćeno da takva mjenica i bez prepravljanja ima sve elemente vlastite mjenice shodno odredbi člana 107. Zakona o mjenici i da je uobičajeno korištenje takve mjenice, to je, i po ocjeni ovog suda, pravilan zaključak prvostepenog suda da predmetna mjenica serijskog broja RS 421653092 u formalno pravnom smislu sadrži sve elemente koje mjenica, u smislu odredbe člana 107. Zakona o mjenici, treba da ima.

Pozivanje tuženog na stavove ovog suda zauzete u predmetima broj 96 o I 112434 19 Gž i 96 o P 105355 21 Gž 2, ali i stav Vrhovnog suda Republike Srpske zauzet u predmetu broj 71 o P 171636 17 Rev (u kojim odlukama je izneseno tumačenje o elementima vlastite mjenice koje je suprotno shvatanju koje se sada iznosi) je irelevantno upravo iz razloga jer se radi o nekonzistentnoj praksi navedenih sudova, odnosno isti je u suprotnosti sa važećim stavom ovog suda i praksom Vrhovnog suda Republike Srpske obzirom da se radi o odluci jednog vijeća koja nije usaglašena sa stavom Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Republike Srpske zauzetog na sjednici održanoj dana 26.03.2023. godine (broj 118-O-SuI-23-000 046 od 26.05.2023. godine, objavljenog na internet stranici tog suda), ali i dosadašnjom praksom tog suda koji se, izuzev odluke na koju se tuženi u žalbi poziva, dosljedno drži stava da se vlastitom mjenicom smatra mjenica izdata na blanketu trasirane mjenice i kada nema gore navedene izmjene blanketa mjenice, jer je to u praksi banaka, sudskoj praksi i uobičajnom prometu sa mjenicom, opšteprihvaćeno stajalište.

Žalbeno vijeće ovog suda nije moglo prihvatiti osnovanom ni tvrdnju tuženog da je predmetna mjenica popunjena suprotno datom Ovlaštenju broj No-104-4/2014 od 27.06.2014. godine, budući da iz sadržaja same mjenične izjave, odnosno pomenutog ovlaštenja, kao ni iz sadržaja Ugovora o reprogramu kredita (član 3. tačka 3.1.), ne proizilazi da je tuženi dao izričito ovlaštenje banci (ovdje tužiocu) da izdatu bjanko mjenicu popuni samo kao trasiranu, a sama oznaka „ispod potpisa tuženog“ („trasant - trasat“) nije dovoljna za opravdanje ovakve tvrdnje tuženog jer kao takvo (ovlaštenje za popunu mjenice kao trasirane) nije unijeto u sam sadržaj datog ovlaštenja, niti u sadržaj Ugovora o reprogramu kredita.

Pogrešno tvrdi tuženi da je predmetna mjenica ništava u smislu odredbe člana 32. stav (2) Zakona o mjenici zbog „pogrešno označenog datuma dospelosti“. Naime, odredbom člana 32. Zakona o mjenici propisano je da se mjenica može izdati: po viđenju; na određeno vrijeme po viđenju; na određeno vrijeme od dana izdanja i na određeni dan (stav 1) i da su ništave mjenice u kojima je dospelost drugačije naznačena, kao i mjenice sa više dospelosti (stav 2). Dakle, citiranom odredbom pomenutog Zakona taksativno su propisani načini određivanja dospelosti mjenice, te određivanje njene dospelosti na način drugačiji od onog kako je to propisano stavom (1) odredbe člana 32. Zakona o mjenici istu čini ništavom.

Imajući u vidu naprijed navedeno, a kod toga da se, u konkretnom, radi o mjenici plativoj na određeni dan (dospijeće mjenične obaveze određeno tačno navedenim danom, konkretno 09.11.2016. godine) dakle, dospelost određena na jedan od načina propisanih odredbom člana 32. stav (1) tačka 4) Zakona o mjenici, pa

iako je, kako to pravilno zaključuje prvostepeni sud (strana šesta pasus prvi) kao dan dospijeća trebalo označiti dan kada je istekao ugovor o reprogramu kredita, odnosno dan 27.07.2016. godine, ovaj sud je mišljenja da je proizvoljnost upisane dospelosti mjenične obaveze u korist tuženog kao jemca (a ne na njegovu štetu), jer je time dobio duži rok za ispunjenje.

Kada je to tako, onda ne stoje ni žalbeni navodi tuženog da je predmetnu mjenicu prethodno trebalo podnijeti izdavaocu na viđenje u smislu odredbe člana 110. stav (2) upravo iz razloga jer se, u konkretnom, radi o mjenici plativoj na određeni dan dok se obaveza podnošenja mjenice na viđenje izdavaocu, propisana pomenutom zakonskom odredbom, odnosi na sopstvenu mjenicu plativu na određeno vrijeme po viđenju.

Konačno, pravilno je prvostepeni sud cijenio neosnovanim istaknuti prigovor zastare, a koje razloge u potpunosti prihvata i žalbeno vijeće ovog suda i zbog nepotrebnog ponavljanja upućuje žalioca na stavove (u tom pogledu) iznesene u pobijanoj presudi (strana šesta pasus sedmi i strana sedma pasus prvi).

Kod izloženog, kako nisu osnovani istaknuti žalbeni razlozi i navodi zbog kojih tuženi pobija prvostepenu presudu, te kako nisu počinjene ni one procesne povrede na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo je primjenom odredbe člana 346. Zakona o parničnom postupku odlučiti kao u stavu prvom izreke ove presude.

Stavom drugim izreke ove presude, na osnovu odredbe člana 131. u vezi sa odredbom člana 121. Zakona o parničnom postupku, tužilac je odbijen sa zahtjevom za naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora na žalbu, jer ova procesna radnja nije obavezna, niti je uvažavajući njen sadržaj, bila neophodna za zaštitu prava tužioca u ovoj parnici.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Amela Mustafić